

В.Л. Маньківський, студент, V курс, гр. ОАМ-24, ФОФ
Науковий керівник - д.е.н., доцент І.Л. Грабчук
Житомирський державний технологічний університет

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА: НЕОБХІДНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ

Пошук засобів забезпечення ефективного інформаційного обміну між суб'єктом господарювання та його оточенням ніколи не втрачав актуальності. Для забезпечення корисності фінансової звітності, в першу чергу, необхідна наявність ефективного механізму її підготовки як на рівні окремих економічних агентів, так і на загальнодержавному рівні. Інструментом, що може бути використаний обома сторонами для організації підготовки та подання фінансової звітності, виступає облікова політика.

Тема облікової політики в нашій державі є актуальною з моменту проведення реформи національної облікової системи. Проте і в сучасних умовах залишаються невирішеними питання змісту, структури, ступенів деталізації та розкриття, порядку внесення та відображення змін до облікової політики та облікових оцінок.

Облікова політика – сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності” – таке визначення облікової політики наведено як в аконі України такі в Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Згідно з визначенням, облікова політика підприємства базується на основних принципах обліку та звітності. Під принципами бухгалтерського обліку слід розуміти правила, якими необхідно керуватися при вимірюванні, оцінці й реєстрації господарських операцій і при відображенні їх результатів у фінансовій звітності.

В частині формування облікової політики зводиться до встановлення вимог щодо змісту, структури, порядку висвітлення облікової політики, внесення до неї змін та їх розкриття, що, з одного боку, надає допомогу суб'єкту господарювання і в розробці такого внутрішнього регламенту, а з іншого, – з огляду на альтернативність методів оцінки окремих статей звітності та облікових оцінок, права суб'єкта проводити вибір серед таких альтернатив, результат чого висвітлюється в обліковій політиці, – захищає права користувачів фінансової звітності, забезпечуючи повне отримання ними всієї необхідної інформації для читання та аналізу фінансової звітності.

Головною метою діяльності підприємства в умовах ринкової економіки є досягнення високих фінансових результатів у вигляді прибутків при максимально можливій рентабельності виробничих затрат і прибутковості вкладеного капіталу. Облікова політика, враховуючи альтернативність щодо вибору методів оцінки, зобов'язань, може вплинути на фінансовий результат діяльності підприємства. Саме тому відбувається застосування різних методів амортизації основних засобів, оцінки виробничих запасів, застосування різних баз розподілу загальновиробничих витрат, тощо. Від вдало сформованої облікової політики багато в чому залежать управління господарською діяльністю підприємства та стратегія його розвитку на тривалу перспективу. Належним чином сформована облікова політика позитивно впливає на показники діяльності підприємства.

В Україні не існує єдиного нормативного документа, яким би було врегульовано зміст облікової політики, порядок її оформлення, затвердження та внесення змін. Так, з цього питання Міністерством фінансів України було видано лист “Про облікову політику”, також є методичні рекомендації 2013 року, окрім загальних положень та неповного переліку елементів облікової політики для стандартів, чинних на момент видання згаданого листа, він не містить. В той же час, окремі аспекти питання зміни облікової політики висвітлені в різних нормативних документах: Законі України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, Н П(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, П(С)БО 6 Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах”, але їх положення узгоджуються не повною мірою.

Проте в сучасних умовах господарювання залишається невирішеними цілий ряд питань формування облікової політики. Щодо проблемних питань, то нами визначено наступні:

- формування наказу про облікову політику відбувається на значній кількості підприємств формально
- серед фахівців-практиків і в наукових колах, відсутня чітка спрямованість поглядів вчених щодо змісту облікової політики, необхідного ступеня деталізації її положень, організаційних моментів
- зміни до облікової політики не завжди вносяться вчасно
- враховуючи часті зміни податкового законодавства постає питання необхідності розмежування облікової політики для бухгалтерського обліку та податкового законодавства

На нашу думку, вищенаведене свідчить про те, що облікова політика – це інструмент організації обліку на конкретному підприємстві, який включає сукупність способів та процедур його ведення, що використовуються з метою підготовки, складання та подання фінансової звітності. Тому основним критерієм при виборі того або іншого методу обліку по елементах облікової політики для кожного підприємства є виключно економічна ефективність, оскільки від установлених методів обліку залежить не тільки об'єктивність і точність розкриття інформації у фінансовій звітності, а й величина чистого прибутку.